

סוכות [?] חג של חסידים [?]

Category: חגים, סוכות

סוכות הוא תמיד 'החג המועדף' על החסידים, שכן השמחה בסוכות היא מרכיב מרכזי. מבט מעמיק יותר חושף כמה הנחות יסוד במחשבת החסידות שגלומות בהלכות החג.

למה חסידים אוהבים את סוכות?

ישנם הרבה חגים בשנה וישנם הרבה חוגים ושיטות בעם ישראל. ישנם יהודים שמתלהבים מתשעה באב, וזה ה'חג' שמדבר אליהם יותר מכל חג אחר [?] אבל חסידים אוהבים דווקא את חג הסוכות.

ראשית, סוכות נקרא בשם "זמן שמחתנו". בכל יום יהודי מצווה לעבוד את ה' מתוך שמחה וטוב לבב ובפרט בשבת ובחג. אבל על חג סוכות, מצווה התורה במפורש שלוש פעמים שחייבים לשמוח, והשמחה היא, כידוע, אחד מהיסודות המרכזיים של תנועת החסידות.

פרט לכך, הסוכה מסמלת את הרעיון של האחדות: "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת" [?] הסוכה מאחדת בין יהודים מכל הסוגים ומכל המינים. רואים במוחש שגם יהודים שלא מקפידים כל כך על קיום מצוות אחרות וגם אין להם סוכה משלהם, מכל מקום, הם שמחים לבקר ולאכול בתוך הסוכה. מסתבר שלסוכה יש איזשהו כוח מאגי של אחדות מיוחדת.

לאחד את הסוגים השונים

בנוסף לכך, לארבעת המינים יש את המסר המיוחד שלהם. המדרש מדמה את ארבעת המינים לארבעה סוגים של יהודים. לאתרוג יש טעם ויש ריח, והוא מסמל אפוא את אותם יהודים נעלים שהם גם לומדים תורה וגם מקיימים מצוות, "בעלי מעשים טובים".

ללולב יש טעם והוא ראוי לאכילה שכן הוא מעץ תמר, אבל אין בו ריח. ממשיך המדרש ואומר: "כך ישראל יש בהם בעלי תורה ואין בהם מעשים טובים". יש יהודים שהם אוהבים ללמוד והם נהנים מזה, אבל הם לא רצים לקיים מצוות, הם לא הראשונים לעזור למישהו לעבור דירה או לבקר מישהו בבית הרפואה. הם יעשו זאת רק בלית ברירה, אבל זה לא 'מדליק' אותם. אם תספר להם שיש שיעור או הרצאה [?] הם מיד ירצו, אבל הם לא ירצו להשלים מנין.

וישנם את ההדסים, כמו שלהדס "יש בו ריח ואין בו אוכל, כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בידיהם מעשים טובים ואין בהם תורה". מדובר ביהודים שמאד אוהבים לסייע ולעזור, הם תמיד הראשונים להתנדב לכל מעשה טוב, אבל הם לא רצים לשיעור. אם הם כבר נקלעו להרצאה

כלשהי הם תופסים תנומה באמצע השיעור.

ויש את הערבות [?] "מה ערבה זו אין בה לא טעם ולא ריח, כך ישראל יש בהם בני אדם שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים טובים" (ילקו"ש ויקרא תרנ"א).

כדי לקיים את המצווה של ארבעת המינים, לא מספיק שיש לנו אותם על השולחן, אלא צריך לאחד אותם ביחד ורק אז מקיימים את המצווה. אם חסר מין אחד בידיו [?] לא קיים את המצווה.

זהו למעשה החידוש של החסידות: מתי יהודי יכול לעבוד את ה' מתי יהודי יכול להתקרב אל הקב"ה? דווקא כאשר הוא מכיר בכך שכל היהודים שווים.

בהתוועדות חסידית "לא ניכר שוע מפני דל", לא מחשיבים את העשירים יותר מהעניים, והתלמידי חכמים לא מקבלים יחס מועדף יותר מאשר אנשים פשוטים, אלא כולם יחד יושבים בצוותא באהבת רעים ומתוועדים. חסידים יודעים שדווקא אז יש את הכוח לברך יהודי אחר, ולברכה שנאמרת בשעת ההתוועדות יש יותר השפעה מאשר למלאך מיכאל בעצמו.

כשאתה משקיע, זה שלך?

בהלכות ד' מינים אנחנו מוצאים עוד שלוש הלכות שמסמלות ומשקפות גם הן את החידוש של תנועת החסידות:

א. ארבעת המינים צריכים להיות "משלכם". בכללות, בשאר המצוות לא מצאנו תנאי כזה. אתה יכול לקיים מצות תפילין בזוג תפילין ששייך למישהו אחר, גם הטלית לא חייבת להיות שלך וכך בכל המצוות. רק במצווה הזאת של ד' מינים התורה קובעת "ולקחתם לכם" [?] משלכם. אם אין לך לולב ואתרוג, השני צריך להעניק לך אותם במתנה ורק אז ביכולתך לקיים את המצווה, ואחר כך אתה נותן לו אותם בחזרה במתנה.

החסידות חידשה שכל מצוה צריכה להיות "משלכם". מתי המצווה מקוימת? כשהיא שלך! כשאתה השקעת במצווה הזאת, הזעת ועמלת עליה, אז אתה מרגיש שעשית משהו. אבל אם המצווה עוברת בקלות ללא כל השקעה, אז המצווה הזאת לא מדברת אליך ולא משנה בך מאומה.

סימן ההיכר של חסיד [?] הידור במצוות

ב. ההלכה היא שד' המינים בסוכות צריכים להיות בבחינת "הדר". בפרט האתרוג צריך להיות מהודר ויפה כמו שנאמר "פרי עץ הדר", פרי יפה ומהודר. אפשר לרכוש אתרוג בשלושים דולר ואפשר בשלוש-מאות דולר. ההבדל הוא ביופי של האתרוג. יהודים משתדלים מאד ומקדישים זמן

רב בערב החג בחיפוש אחר אתרוג יפה ומהודר.

החסידות אומרת שכל מצוה צריכה להיעשות מתוך "הידור מצוה" דווקא. חסידים עסוקים כל העת בלהדר במצוות. לא רק לעשות את המינימום אלא כמה שיותר טוב ומהודר. למשל, בשבת אפשר לעשות קידוש גם על מיץ ענבים, אבל חסידים יהדרו לעשות קידוש דווקא על יין. בפסח חסידים יקפידו דווקא על מצות יקרות שנאפו בעבודת יד, למרות שאפשר לאכול גם מצות מכונה. בחנוכה חסידים מקפידים להדליק נרות עם שמן כמו שהיה בבית המקדש ולא להדליק סתם נרות רגילים. הרבי אמר פעם שסימן ההיכר של חסיד זה שהוא מהדר במצוות.

הכי חשוב? להיות חי ותוסס

ג. תנאי השלישי וחשוב ביותר בד' מינים הוא שאסור שהם יהיו יבשים. אם אחד המינים התייבש? הרי הוא פסול למצות לולב. עליו להיות לח ורענן, ואם הוא נובל חייבים להחליפו באחר.

באה החסידות ואומרת שהדבר החשוב ביותר ביהודי זה שהוא יהיה חי תוסס. יהודי שמקיים מצוות כמו מכונה? "מצוות אנשים מלומדה" הוא יבש ומת. מוטב להיות יהודי שמשול לערבה שאין לה טעם וריח, בלי תורה ובלי מצוות, אבל הוא חי, מאשר אתרוג שהוא מלא בתורה ובמצוות אבל הוא אתרוג יבש ונובל. ליהודי כזה אין שום התרגשות בקיום מצוה והקשר שלו עם הקב"ה לא גורם לו התלהבות.

אנחנו צריכים יהודים חיים ותוססים. עם ישראל חי!